

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2023–2024

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja päiväkodin johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Kyläsepän päiväkoti

Käsitelty toimintayksikössä: 25.9.2023

Kuvaus toimintayksiköstä

Kyläsepän päiväkoti on kolmeryhmäinen varhaiskasvatussyksikkö Ylöjärven Haaviston alueella. Päiväkoti on avoinna klo 6.45–17.00.

Kyläsepän päiväkodissa toimitaan monimuotoisissa pienryhmissä. Osa on kiinteitä, toiset muodostuvat ikäjakaumasta, joku muodostuu leikkikavereista, toisinaan lasten tarpeista ja joskus lasten saapumisajat vaikuttavat pienryhmän muodostumiseen. Toimintaa kuvaa vahvasti lasten osallisuus ja koko talon yhteisöllisyys.

Pomppujen ryhmässä on 1–2-vuotiaita lapsia. Heidän kanssaan työskentelevät varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Loikkien ryhmässä on 2–3-vuotiaita lapsia. Ryhmän työntekijöinä toimivat kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Spurttien ryhmässä on 3–5-vuotiaita. Ryhmässä työskentelee yksi varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatyüksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot

Kyläsepän päiväkodin toiminnan arvot noudattavat Lapsen oikeuksien sopimusta ja Lapsistrategiaa. Lapsen oikeudet koskettavat yhdenvertaisesti ja jakamattomasti kaikki lapsia ja tähän ovat kaikki kasvattajat sitoutuneet. Kyläsepän päiväkodissa lapsi nähdään toimijana, ei toiminnan kohteena ja lapsen oikeudet huomioidaan päivittäin.

Kyläsepän päiväkodin arvot pohjautuvat vahvasti osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Lasten ideoita, toiveita ja kiinnostuksen kohteita havainnoidaan ja hyödynnetään herkästi arjessa. Lapsiryhmiin luodaan tietoisesti salliva ilmapiiri, jotta jokainen uskaltaa ilmaista toiveitaan. Toiminnan suunnitelmat tehdään joustaviksi, jotta lasten aloitteisiin ja kiinnostuksen kohteisiin voidaan herkemmin tarttua.

Panostamme turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luomiseen omalla esimerkillämme ja ennakoinnilla. Opettelemme lasten kanssa omatoimisuutta ja kannustamme lapsia keksimään ja toimimaan itse, sillä se tukee osallisuutta. Yhteisiä tapahtumia pyritään järjestämään pitkin toimintakautta. Yhteisöllisyyttä harjoitellaan myös ryhmäraajat ylittävän yhteistyön merkeissä.

Lapsi on meille arvokas omana itsenään. Olemme lapsille aidosti läsnä, kuuntelemme heidän asioitaan ja käymme keskustelua heidän kanssaan asettumalla kyykkyyntä tai lattialle lapsen tasolle. Omia asioita ei keskustella lasten keskellä ja toisista lapsista ei puhuta muiden lasten kuullen. Jokaisella lapsella on oikeus olla oma itsensä sekä osallistua päätöksentekoon.

Kasvattajat pyrkivät kokoamaan hyvät välineet mahdollisimman monipuoliseen leikkiin ja ottavat huomioon lasten ideat, toiveet ja mielenkiinnonkohteet. Leikki itsessään on arvokasta toimintaa. Pidämme leikkiä tärkeänä lapsen kehityksen kannalta ja annamme leikille tietoisesti aikaa arjessa. Kannustamme lapsia ajattelemaan itse. Lapsille annetaan herkästi positiivista palautetta ja sillä pyritään kannustamaan lapsia sekä tukemaan positiivisen itsetunnon kasvamista. Kiusaamiseen puututaan heti sitä havaittaessa ja sen alkaminen pyritään ehkäisemään varhaisella puuttumisella ja keskustelulla.

Perheet ovat olennainen ja tärkeä osa toimintaamme ja lasten arkea. Perheyksikkö ymmärretään laajan perhekäsityksen kautta, jossa perhe saa itse määrittää mihin heidän perheensä rajautuu. Vanhempien ja lasten lisäksi perheeseen voi kuulua mm. isovanhemmat, uusperhe tai käytännössä mikä vaan raja mihin perheet itse itsensä määrittelevät. Erilaisuudesta keskustellaan lasten kanssa ja yksilöllisyys huomioidaan. Tutustumme eri maihin ja erilaisiin kulttuureihin. Vanhemmat ovat lastensa parhaita asiantuntijoita ja heidän ajatuksiaan ja mielipiteitään kuunnellaan.

Kyläsepän päiväkodin toiminnassa ravintoon ja liikuntaan kiinnitetään huomiota päivittäin. Huomioidaan, että lapset syövät monipuolisesti ja liikkuisivat päivittäin. Lapsia kannustetaan maistamaan ja kokeilemaan erilaisia ruokia. Keholliset leikit sallitaan ja niille etsitään sopivat tilat. Kestävän kehityksen mukaisesti pidetään huolta leluista ja leikitään niillä tarkoituksenmukaisesti ja

kestävästi. Vuorovaikutusta harjoitellaan jatkuvasti arjen tilanteissa yhdessä aikuisen avulla ja kiinnitetään huomiota ystävälliseen kanssakäymiseen. Arjen tilanteessa harjoitellaan myös tunnetaitoja ja syvennetään ymmärrystä niistä pienryhmissä toimien.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä) käsitelty toimintayksikössä: suunnitelmaa on alettu käsitellä syksyllä 2023, liite lisätään myöhemmin.

Miten mahdollistatte lasten, henkilöstön ja huoltajien osallisuuden toimintayksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen?

Tähän täydennetään kirjausta, kun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on saatu kirjattua ja käsiteltyä.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Vasu s. 35)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksessa kehitetään henkilökunnan digitaalista osaamista hyödyntäen kaupungin digimentoria, olemassa olevan osaamisen jakamista ja yksiköissä olevia laitteita, jotta saavutetaan edellä mainitut tavoitteet. Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita käytetään pohjana lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Luodaan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Digitaalista osaamista ylläpidetään ja kehitetään Kyläsepässä tutustumalla uusiin asioihin rohkeasti ja ennakkoluulottomasti. Käytämme aktiivisesti ryhmien omia laitteita, kuten tabletteja, puhelimia sekä kaiuttimia. Uutena laitteena päiväkodille saatua älytaulua myös hyödynnetään arjessa aktiivisesti mm. piirtelyyn, kirjojen lukuun ja opettavaisiin peleihin. Uusiin laitteistoihin pyydetään koulutuksia ja jaetaan opittua myös muulle oman päiväkodin henkilöstölle. Digimentorilta pyydetään tarvittaessa tukea ja koulutuksia uusiin laitteisiin, ohjelmistoihin tai arjen digipulmiin.

Uudet lukutaidot -hankkeen mukaisia osa-alueita sovelletaan arkeen päivittäin. Tieto- ja viestintäteknologiaosaamista, medialukutaitoja ja ohjelmointia harjoitellaan etsimällä yhdessä tietoa, miettimällä sen luotettavuutta ja soveltamalla sitä arkeen. Esimerkiksi pihasta löytyvän mielenkiintoisen ötökän tuntomerkkejä voidaan kirjoittaen kuvailla hakukoneeseen, josta sitten etsitään mikä ötökkä näyttäisi samalta. Samalla voidaan saada ötökälle nimi ja miettiä sen elämää, ruokailua jne.

Palikkatorneja voidaan rakentaa mallikuvan avulla, jolloin ohjelmoinnin alkeita opetellaan huomaamatta. Hyödynnämme ryhmissä myös Ylöjärven kaupungilla varhaiskasvatuksen kiertävät

digilelut, kuten esimerkiksi legojunaradan, jolla junan saa erilaisin koodein pysähtymään, soittamaan torvea ja vaihtamaan suuntaa.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Vasu s. 41)

Henkilöstö osallistuu tarjolla oleviin koulutuksiin oman päiväkodin ja ryhmän tarpeet huomioiden. Henkilöstö hyödyntää koulutuksissa saatavaa uutta osaamista ja tietoa työssään, sekä jakaa koulutuksessa saamaansa osaamista myös muulle henkilöstölle. Koulutussisältöjä valittaessa henkilöstö huomioi sekä omat tarpeet, että kiinnostuksen kohteet.

Koulutusannin jakamiselle pyritään löytämään aikaa talon yhteisissä palaverieissa. Ryhmän omista tiimipalaverieissa pyritään myös löytämään aikaa osaamisen jakamiselle ja kaikille annetaan tasapuolinen mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Kehittämistyössä tärkeää on myös oman toiminnan ja arvojen säännöllinen reflektointi sekä muille annettava rakentava ja myönteinen palaute. Henkilöstö hyödyntää jo olevaa osaamista ja omia vahvuuksia työssään päivittäin.

Kehittämisessä huomioidaan oppiva yhteisö, osaamisen jakaminen, osallisuus ja vuorovaikutus. Teemme pedagogista keskustelua päivittäin tiimeissämme lasten lepoaikaan, lisäksi erilaiset viikoittaiset pedagogiset palaverit mahdollistavat osaamisen jakamisen ja mahdollisuuden kaikille osallistua keskusteluun ja vuorovaikutukseen.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Vasu s.40)

Vahvistamme yhteenkuuluvuuden tunnetta lasten ja henkilökunnan kanssa toivottamalla jokaisen tervetulleeksi omana itsenään ja kohtelemalla toisiamme ystävällisesti ja kunnioittavasti. Päiväkodissamme on avoin ja hyväksyvä ilmapiiri. Kauden alussa käytämme tarpeeksi aikaa lapsiin tutustumiseen ja päiväkodin arkeen tottumiseen, sekä ryhmäytymiseen.

Jokaisen ryhmän toiminnan perustana toimivat lasten yksilölliset tarpeet, vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet, jotka huomioidaan ryhmän toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsen osallisuuden kokemus on tärkeä, ja kasvattajien tehtävä on varmistaa, että jokainen lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi omassa ryhmässä. Lapsen kokemus siitä, että on osa omaa päiväkotiryhmää, on tärkeä. Kasvattajat tukevat lasten tunne- ja kaveritaitojen kehittymistä, sekä edistävät omalla toiminnallaan turvallisen ja hyväksyvän päiväkotiympäristön luomista.

Osallisuuden toteutumista arvioidaan lasten kanssa kauden kuluessa. Harjoitellaan itsearviointia ja tehdään oppiminen näkyväksi keskusteluiden ja monipuolisen dokumentoinnin avulla. Tapahtumia ja toimintaa arvioidaan ja kehitetään ajantasaisesti.

Yksi päiväkotipäivä voi olla kovin lyhyt pitkäkestoiseen leikkiin. Hienoja leikkirakennelmia ei tarvitse aina purkaa vaan ne voidaan jättää huoltajien tarkasteltaviksi ja dokumentoitaviksi ja niitä voidaan jatkaa tarvittaessa pitkään. Kyläseppässä pyritään mahdollistamaan monipuolinen ja rikas leikki lasten päivittäisessä arjessa. Lapsia ohjataan leikkimään eri kavereiden kanssa, mutta annetaan mahdollisuus myös omavalintaiseen leikkiporukkaan. Eri kavereiden kanssa leikkiminen kehittää leikki- ja vuorovaikutustaitoja ja opettaa tulemaan toimeen erilaisten lasten kanssa. Päiväkodin leikkivälineet on pyritty valitsemaan mahdollisimman kestävästä kehityksen periaatteita noudattaen.

Leikki- ja vuorovaikutustaitoja opetellaan niin omaehtoisessa kuin ohjatussa leikissä. Kaikkien kasvattajien huomiot leikeistä ovat arvokkaita ja niitä jaetaan yhteisissä palaverissa. Monipuolisten leikkien mahdollistaja on muuntuva oppimisympäristö. Oppimisympäristöä muokataan leikkeihin sopivaksi lasten ikä ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Huomioimme erilaiset perheet ja kuuntelemme ja kunnioitamme kaikkien toiveita koskien oman lapsen päiväkotipäivää. Avoin ja rehellinen vuorovaikutus päiväkodin ja kotien välillä on meille tärkeää, ja vanhempia myös kannustetaan omien ajatusten ja pohdintojen jakamiseen päiväkodin henkilöstön kanssa. Päivittäiset kuulumisten vaihdot sekä vasukeskustelut toimivat tärkeimpinä osallisuuden kanavina. Toimintavuoden aikana järjestämme koko perheille suunnattuja tapahtumia, joiden avulla osallistamme perheitä mukaan yhteistyöhön. Yhteinen tekeminen ja kokeminen yhdistää ja saa aikaan inklusiivisuutta.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kehotunnekasvatus

Lasten kanssa opetellaan turvataitoja, vahvistetaan itsearvostusta ja itsemääräämisoikeutta. Lasta tuetaan ymmärtämään, että keho on oma, arvokas ja tärkeä. Lapselle seksuaalisuus, itsensä tutkiminen ja kehostaan nauttiminen on hyvin luonnollista ja avointa. Lapselle opetetaan oman ja muiden kehojen arvostamista, ja opetetaan mitkä alueet kehossa ovat yksityisiä. Lapsia kannustetaan avoimeen ja sallivaan keskusteluun ja luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille tunteille ja kysymyksille on tilaa. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä lapsen ikätaso huomioiden. Aikuisella on vastuu siitä, että lapsi uskaltaa kääntyä kaikissa kysymyksissä ja ongelmissa aikuisen puoleen. (Vasu s.33)

Luomme avointa ilmapiiriä, jossa lapset pystyvät keskustelemaan kaikista mieltä askarruttavista aiheista, ja tartumme lapsia mietityttäviin kysymyksiin. Kasvattajina annamme mallin siitä, että omat tunteet ja keho ovat arvokkaita. Tuemme lasten itsearvostuksen ja itseluottamuksen kehittymistä. Korostamme jokaisen oikeutta tuntea ja näyttää erilaisia tunteita. Jokaisella on myös oikeus päättää omasta kehosta, ja siitä kuinka itseä kosketaan tai ei kosketa.

Hyödynnämme kehotunnekasvatuksen materiaaleja apuna lasten seksuaali- ja turvataitokasvatuksessa. Materiaaleina mm. Väestöliiton kehotunnekasvatuksen materiaalit ja THL:n turvataitomateriaalit.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Vasu s. 46)

Kyläsepan päiväkodissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja joka päivä lasten kanssa. Miten kohdataan toinen ihminen leikissä ja arjen toimissa. Joka päivä yhdessä aikuisen tuella harjoitellaan oman vuoron odottamista, muiden ystävällistä kohtaamista, vuorottelua, jakamista ja tilan antamista. Päivittäin lapset saavat uusia kokemuksia ja elämyksiä, jotka auttavat heitä kasvamaan ja oppimaan eri tavoin.

Varhaiskasvatuksessa lasten omat vahvuudet löytyvät ja ne kehittyvät, kun kasvattajat osaavat tukea lapsia ja tehdä lasten omia taitoja näkyviksi. Kannustuksen ja rohkaisun avulla sinnikkyys ja hyvä itsetunto saavat vahvistusta. Kasvattajat tarttuvat herkästi lasten mielenkiinnon kohteisiin arjessa. Mielenkiinnon kohteista keskustellaan ja niitä käsitellään yhdessä.

Kyläsepan päiväkodissa lapsia kannustetaan ja ohjataan omatoimisuuteen. Lapsen ikätaso huomioiden häntä ohjataan omatoimisuuteen arjen perustoimissa, kuten kuivaksi harjoittelussa, leivän voitelussa, pukemisessa ja riisumisessa, lelujen paikoilleen laittamisessa ja muissa arjen puuhissa. Lasten kanssa keskustellaan turvataidoista ja omasta turvallisuudesta huolehtimisesta. Säännöllinen päivärytmi ja päivittäin toistuvat rutiinit luovat turvallisuutta lapselle. Lyhyet, yksinkertaiset ohjeet, oman ja lasten toiminnan sanoittaminen, sekä tukiviittomien ja kuvatuon hyödyntäminen tekee myös lapsille päivän hahmottamisesta helpompaa. Kun lapsi tietää mitä tapahtuu seuraavaksi, syntyy tunne mahdollisuudesta vaikuttaa oman arjen kulkuun.

Kestävä elämäntavan käsikirjan mukaisesti huomioimme toiminnassamme niin ekologisen, taloudellisen kuin sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden. Lasten kanssa tutkimme yhdessä lähiympäristöä ja pidämme yhdessä huolta siitä. Harjoittelempa lelujen kestävä ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja hankinnoissa huomioimme tuotteen eliniän ja kestävyuden. Harjoittelempa myös yhdessä kierrättämistä, säästämistä ja uudelleenkäyttöä.

Osallisuus on tärkeä osa toimintaamme. Yhteisöllisyyttä päiväkodissamme luodaan yhdessä suunnitelluilla ja järjestetyillä hetkillä sekä päiväkotipäivän aikana, että sen ulkopuolella. Päiväkodissamme järjestetään yhteisiä lauluhetkiä, juhliitaan yhdessä erilaisia juhlapäiviä ja muita merkkipäiviä. Pidämme myös huolta työssä jaksamisesta järjestämällä kuukausittain työhyvinvointihetkiä.

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terweelle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Vasu s. 66)

Lasten liikunnallista elämäntapaa edistetään toteuttamalla liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa yhteistyössä Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus.

Vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria. Liikumme itse lasten mukana päivittäin ja innostamme lapsia liikkumaan. Havainnoimme ja tuemme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin. Käytämme Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa, hyödyntäen omien asiantuntijoiden osaamista. Harjoittelemme turvallista liikkumista lähiympäristössä ja käymme yhdessä läpi liikennesääntöjä. Myös palokunnan kanssa on sovittu opetusvierailuista päiväkodilla.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Vasu s. 48)

Päiväkotien oppimisympäristöjä muokataan päivittäin. Lapset saavat olla mukana vaikuttamassa kehitystyössä. Oppimisympäristöjä arvioidaan niin lasten kuin kasvattajien kesken säännöllisesti. Oppimisympäristöt pyritään rakentamaan siten, että niitä on helppo muokata lasten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Haluamme tarjota lapsille turvallisen, iloisen ja oivalluksia herättävän oppimisympäristön. Oppimisympäristöinä hyödynnetään sekä päiväkodin ulko- että sisätiloja, sekä päiväkodin lähiympäristöjä.

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Vasu s. 50)

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa.

Huoltajien osallisuutta mahdollistetaan monin keinoin esim. vanhempainilloissa, yhteisissä tapahtumissa sekä päivittäisissä keskusteluissa tuonti- ja hakutilanteissa. Kuuntelemme huoltajien toiveita, mielipiteitä ja ideoita. Vanhempainillassa käydään läpi ryhmän keskeiset asiat, keskustellaan toiminnasta ja samalla huoltajilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa.

Pyrimme luomaan avoimen ja luottamuksellisen keskusteluilmapiiirin. Pääasiallinen tiedotuskanavamme on Päikky. Huoltajia kannustetaan seuraamaan myös ryhmän Padlet-seinää ja antamaan palautetta siitä ja olemaan yhteydessä tarvittaessa puhelimitse, viesteillä tai sähköpostitse. Vasukeskusteluissa käymme syvällisemmin läpi lapsen yksilöllisiä tarpeita ja toivomme palautetta toiminnasta.

Vuoden aikana päiväkodissa järjestetään joulun- ja kevätjuhla sekä erilaisia teemallisia tapahtumia, joihin vanhemmat ovat tervetulleita.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Vasu s.51)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti. Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön tasolla. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistapaamisista. Teemme aktiivista monialaista yhteistyötä. Ohjaamme asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti, esim. perhekeskus ja puhe- tai toimintaterapeutit.

Lastenneuvolan arviointilomake täytetään 1v4kk ja 4 v lapsesta. Kolmevuotiaille tehdään Hali-arviointi ja viisivuotiaille Kehu-arviointi. Ne lähetetään neuvolaan huoltajan luvalla.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissa suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Vasu s. 55)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esim. videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia tallennettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä mm. videomateriaalia käyttäen.

Käytössämme on Padlet -sovellus, johon jokaisella ryhmällä on omat tunnukset. Padlet-seinälle julkaisemme kuvia toiminnasta. Kuvaamme ja videoimme myös tabletilla ja puhelimella.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (vasu s. 63).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Teemme yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa, myös muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Ylöjärven seurakunnan kanssa on laadittu sopimus katsomuskasvatuksen toteuttamisen periaatteista, sopimuksen liitteenä on ns. B-osa. Se on konkreettinen käsikirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Tutustumme yhdessä ryhmässä olevien lasten uskontoihin ja katsomuksiin lasten ikä huomioiden. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan. Tuemme lasten kulttuurillisen ja katsomuksellisen identiteetin kehittymistä yhdessä kotien kanssa. Katsomuskasvatus pyrkii edistämään lapsen oikeuksien toteutumista.

Lasten kanssa tutustumme erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin esimerkiksi vuoden kiertoon liittyvien juhlien yhteydessä. Erilaiset uskonnot ja katsomukset tulevat luontevasti esille myös

lasten kysymyksiin vastatessa esimerkiksi ruokailuun tai pukeutumiseen liittyvissä asioissa. Lasten ihmettelyleille annetaan tilaa ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänkysymyksiä. Lasten syväajatukset tulevat usein esille leikeissä tai esimerkiksi taidekasvatuksen yhteydessä voi tulla esiin väyliä, joiden kautta lapsi pystyy herkemmin ja vapaammin kertomaan sisäisestä maailmastaan ja omista ajatuksistaan.

Katsomuskasvatuksessa hyödynnämme muun muassa uutta alan kirjallisuutta. Seurakunnan työntekijä voi vieraillla päiväkodissa oman alansa asiantuntijana tai tarvittaessa toimia henkilökunnan mentorina tai antaa tukea silloin, jos tarvitaan suru- tai kriisiapua. Seurakunta voi toimia oppimisympäristönä, esimerkiksi voimme käydä tutustumassa kirkkorakennukseen tai hautausmaahan.

Katsomuskasvatuksessa teemme yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Huoltajien toiveet kirjataan vasukeskustelun yhdessä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä päiväkodinjohtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatussyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Vasu s.75)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien pedagogiikkaa ja suunnittelee tuen prosesseja yhdessä varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Veo:n resurssit kohdennetaan erityisesti ryhmiin, joissa on tuen tarpeita, mutta hänen osaamisensa on koko varhaiskasvatussyksikön käytettävissä. Veo vieraillee yksikössämme viikoittain. Häneltä on myös aina mahdollista saada konsultaatio tukea. Tuen toteutukseen ja arviointiin sitoutuvat ja osallistuvat yhdessä veo, koko ryhmän henkilökunta sekä lapsen vanhemmat. Tuen osaamista kehitetään ja vahvistetaan erilaisten koulutusten sekä osaamisen jakamisen kautta.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s. 93)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s. 94)

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 94)

Ylöjärven varhaiskasvatussyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.

Asiakkaille tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 krt/v. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.